

LATVIJAS OLIMPISKĀ AKADĒMIJA
BIĻETENS NR.6

2004

SATURS

	Priekšvārds	3
1.	Info par Latvijas Olimpisko akadēmiju	4
2.	Pārskats par darbību 2000.- 2003.	7
3.	R. Kļava „Olimpiskā izglītība pasaulē”	11
4.	R. Jansone un I. Garančs „Temati par olimpisko kustību dažādos mācību priekšmetos”	14
5.	A. Erta „Atēnas- Olimpisko spēļu saimniece”	21

PRIEKŠVārds

Kārtējais Latvijas Olimpiskās akadēmijas biļetens iepazīstina lasītājus ar šodienas Latvijas Olimpiskās akadēmijas (LOA) darbības mērķiem un uzdevumiem, vadību un pasākumiem, kurus LOA ir organizējusi no 2000. līdz 2003. gadam.

Cerams, ka lasītājiem būs interesanti uzzināt, kā olimpisko izglītību realizē vairākās ārvalstīs.

Skolotājiem, arī skolēniem, ieteicams izlasīt rakstus par to, kādos skolas mācību priekšmetos un kādus tematus par olimpisko kustību ietvert. Cerams, ka tas palīdzēs labāk apgūt pasaulē tik strauji progresējošo olimpiskās izglītības izplatību, kura organiski sasaista fiziskās un garīgās attīstības nozīmi un savstarpējās sakarības.

Īpašu interesi visa vecuma lasītājiem izraisīs informācija par olimpiskajām spēlēm Atēnās 2004. gadā. Lasītāji var iepazīties ar visu olimpiādes sporta veidu piktogrammām un olimpiskajiem talismaniem. Lasītāji varēs novērtēt arī Atēnu 2004. olimpisko spēļu oficiālo emblēmu.

Ceram, ka biļetens Jūs ieinteresēs un vēl aktīvāk iekļaus olimpiskās kustības atbalstītāju pulkā.

Dr. Prof. ULDIS GRĀVĪTIS
Latvijas Olimpiskās akadēmijas prezidents

LATVIJAS OLIMPISKĀ AKADĒMIJA (LOA)

KAS IR LOA?

Latvijas Olimpiskā akadēmija dibināta 1989. gadā.

Latvijas Olimpiskā akadēmija ir izglītojoša rakstura sporta sabiedriska organizācija, kas veic Olimpiskās kustības un Olimpisma izpētes darbu un veicina Olimpisko izglītību Latvijā.

Latvijas Olimpiskā akadēmija no 2003.gada ir patstāvīga juridiska persona.

Savā darbībā ievēro likumu „Par sabiedriskām organizācijām un to apvienībām”, SOA (Starptautiskās Olimpiskās akadēmijas) aktus, kā arī Olimpiskās Hartas principus un Latvijas Olimpiskās komitejas statūtu noteikumus par Olimpisko ētiku un izglītību.

Latvijas Olimpiskā akadēmija atrodas Brīvības ielā 333, Rīgā, LV- 1006, Latvija.

KĀDI IR LOA DARBĪBAS MĒRĶI UN UZDEVUMI?

Akadēmijas darbības mērķis ir veicināt olimpisko ideju izzināšanu un izplatību, un atbalstīt LOK pasākumus olimpiskās vēstures izpētes, izglītības, sporta zinātnes un olimpiskās kustības popularizēšanas jomās.

Akadēmijas uzdevumi ir:

1. Olimpiskās kustības un antīko olimpisko spēļu pamatprincipu un ideālu studēšana un popularizēšana;
2. Olimpiskās kustības vadības institūciju (SOK, Starptautisko sporta veidu federāciju, Nacionālo olimpisko komiteju, SOA u.c.) un to darbības metožu un sakaru izpēte;
3. Olimpisko spēļu problēmjautājumu (dopings, komercializācija, masu mediji u.c.) izzināšana un izskaidrošana sabiedrībā;
4. Sadarbība ar LOK, SOA, Nacionālajām olimpiskajām akadēmijām, piedalīšanās to pasākumos un programmās, sadarbība ar citu valstu speciālistiem;
5. SOK un SOA oficiālo valodu apgūšanas veicināšana;
6. Sporta, zinātnes, kultūras, mākslas un ekonomikas nozaru sadarbības sekmēšana Latvijā un ārpus tās;
7. Olimpiskajai kustībai veltītu publikāciju sagatavošana un izdošana;
8. Sporta muzeju, bibliotēku un cita veida olimpisko ideju popularizēšanas centru veidošanas atbalstīšana;
9. Izglītojošu un sporta pasākumu organizēšana;
10. Cita ar olimpiskās kustības popularizāciju saistīta darbība.

KAS IR LOA BIEDRI?

Par Akadēmijas biedriem var kļūt ikviena pilngadīga fiziska persona, kas ieguvusi vismaz vidējo izglītību, vai juridiska persona, kuras darbība saistīta ar olimpisma ideju izpēti un ieviešanu, sporta un olimpiskās izglītošanas jautājumiem un radniecīgu pasākumu organizēšanu un atbalstīšanu un kas atzīst Akadēmijas statūtus un Olimpisko hartu un vēlas piedalīties Akadēmijas mērķu sasniegšanā un uzdevumu realizēšanā.

Fiziskas personas, kas nav sasniegušas 18 gadu vecumu vai kuras nav ieguvušas vidējo izglītību, var tikt uzņemtas par biedru kandidātiem un darboties ar padomdevēja tiesībām

Akadēmijas Senāts (Padome) var ievēlēt arī LOA Goda biedrus un LOA Mūža biedrus, kuriem piešķir padomdevēja tiesības.

KAS IR LOA VADĪBAS INSTITŪCIJAS?

Akadēmijas augstākā lēmējinstītūcija ir Akadēmijas Konference, bet to starplaikā – Senāts (Padome).

LOA Senāta sastāvs:

Vārds, uzvārds	Darba (studiju) vieta, amats
ULDIS GRĀVĪTIS	LOA prezidents, LSPA rektors, profesors
BIRUTA LUIKA	LOA dekāne, LSPA docente
TATJANA ŅIKIFOROVA	LOA izpilddirektore, LSPA maģistrantūras vadītāja
JĀNIS ANMANIS	LOA senators, mākslinieks
AGRA BRŪNE	LOA senatore, LSP Informācijas daļas vadītāja
JĀNIS EGLĪTE	LOA senatore
AIJA ERTA	LOA senatore, LOK Olimpiskā arhīva vadītāja
GUNĀRS JĀKABSONS	LOA senators, Latvijas radio, galvenais redaktors
RITA JUMIĶE	LOA senatore, Rīgas vingrošanas skola, direktora vietniece
IVANS KLEMENTJEVS	LOA senators, Rīgas Domes deputāts
INITA KRESA	LOA senatore, Latvijas radio, žurnāliste
ANDRIS LUKSS	LOA senators, LR IZM Latvijas jaunatnes sporta centrs, galvenais speciālists
JĀNIS MELBĀRDIS	LOA senators, LU Sporta centrs, direktors
UĻJANA SEMJONOVA	LOA senatore, Latvijas Olimpisku sociālais fonds, priekšsēdētāja

AIVIS TĀLBERGS	LOA senators, Liepājas Pedagoģijas akadēmija, sporta katedras asistents
IRINA SEVERIKOVA	LOA senatore, Rīgas 24. pamatskola, sporta skolotāja, skolas sporta kluba „Antejs” vadītāja
ALDIS ŠKUTĀNS	LOA senators
ARNITA TOKA	LOA senatore, Sporta vēstures muzejs, direktore

LOA revīzijas komisija:

Uzvārds, vārds	Darba vieta, ieņemamais amats
ŠTOLCERE IRĒNA	
JANSONE RASMA	LSPA, profesore, katedras vadītāja
KEISELIS RAITIS	LOK, juridiskā dienesta vadītājs

KO ORGANIZĒ LOA?

LOA organizē:

- Mācību sesijas;
- Lasījumu;
- Konkursus;
- Izstādes;
- Metodisku materiālu izdošanu;
- Sporta pasākumus;
- Piedalīšanos Starptautiskās Olimpiskās akadēmijas pasākumos.

Pārskats par darbību 2000.- 2003. gads

1. LATVIJAS NACIONĀLO KULTŪRAS BIEDRĪBU BĒRNU UN JAUNIEŠU SPORTA SVĒTKI

Vieta: Rīgas Sporta manēža, Maskavas 160.

Datums	Komandu skaits	Dalībnieku skaits
2000. gada 15. aprīlī	35 komandas	557 dalībnieki
2001. gada 21. aprīlī	32 komandas	557 dalībnieki
2002. gada 27. aprīlī	45 komandas	658 dalībnieki
2003. gada 4. maijā	41 komandas	548 dalībnieki

2. PIEDALĪŠANĀS SACENSĪBU – PASĀKUMU ORGANIZĒŠANĀ

Sporta pasākumu organizēšana dažādiem kontingentiem.

3. LATVIJAS OLIMPISKĀS AKADĒMIJAS SESIJAS

Datums	Vieta	Tēma	Dalībnieki
2000. g. 23.- 25. martā	Skrīveri	Olimpiskā kustība	Latvijas skolēni- 60
2001. g. 23. novembrī	Rīga	Sportists olimpiskajā kustībā	Latvijas olimpieši- 55
2003.g. 25.- 27. martā	Bauska	Olimpiskās idejas skolā	Latvijas sporta skolotāji- 45
2003.g. 24. – 26. oktobris	Ventspils	Tu un olimpiskā kustība	Latvijas studējošā jaunatne- 75

4. OLIMPISKIE LASĪJUMI

Datums	Vieta	Tēma
2003.g. 28. aprīlī	Rīga	Olimpiskā kustība vakar, šodien, rīt

5. KONKURSS PAR OLIMPISKĀS KUSTĪBAS IZPĒTI

Gads	Uzvarētāji	
2001.g.	Tomass Rēders	- LSPA students
	Vadims Čerepānovs	- LSPA students

	Maruta Murovska	-	LSPA studente
2002.g.	Signe Luika	-	LU studente
	Aleksejs Vasiļjevs	-	LSPA students, loka šaušanas treneris
2003.g.	Gatis Ģērmanis	-	LSPA students
	Rudīte Kļava	-	LSPA studente
	Ilonda Lūse	-	LSPA studente

6. PIEDALĪŠANĀS STARPTAUTISKĀS OLIMPISKĀS AKADĒMIJAS SESIJĀS JAUNAJIEM DALĪBNIKĀM

Gads	Dalībnieks	
2001.g. 19.jūnijs - 4.jūlijs	Tomass Rēders	- LSPA students
	Vadims Čerepānovs	- LSPA students
	Maruta Murovska	- LSPA studente
2002.g. 24.jūlijs - 8.augusts	Signe Luika	- LU studente
	Aleksejs Vasiļjevs	- LSPA students
	Marita Vilciņa	- LOV preses sekretāre
2003.g. 30.jūlijs - 13.augusts	Gatis Ģērmanis	- LSPA students
	Rudīte Kļava	- LSPA studente
	Ilonda Lūse	- LSPA studente

7. PIEDALĪŠANĀS STARPTAUTISKĀS OLIMPISKĀS AKADĒMIJAS SESIJĀS NOA UN NOK VADĪTĀJIEM

Gads	Dalībnieks	
2001.g. 29.jūnijs - 5. jūlijs	Uldis Grāvītis	- LOA prezidents, LSPA rektors, profesors
	Biruta Luika	- LOA dekāne, LSPA docente
	Aija Erta	- LOA senatore, LOK arhīva vadītāja
2002.g. 30. jūnijs- 6.jūlijs	Agra Brūne	- LOA senatore, LSP informācijas centra vadītāja
	Aija Erta	- LOA senatore, LOK arhīva vadītāja
	Liene Kozlovska	- LR IZM SP daļas vadītāja
2003.g. 7.- 14. maijā	Andris Lukss	- LOA senators, LSSF ģenerālsēkretārs

8. PIEDALĪŠANĀS STARPTAUTISKĀS OLIMPISKĀS AKADĒMIJAS SESIJĀ SPORTA IZGLĪTĪBAS AUGSTSKOLU PĀRSTĀVJIEM

Gads	Dalībnieks	
2003.g. 26.jūnijs - 2.jūlijs	Rasma Jansone	- LOA dalībniece, LSPA profesore
	Artūrs Jakovļevs	- LOA dalībnieks, LOK Atlētu komisijas vadītājs

9. PIEDALĪŠANĀS STARPTAUTISKĀ FORUMĀ „JAUNATNE- ZINĀTNE- OLIMPISMS” STARPTAUTISKO JAUNATNES SPĒĻU IETVAROS MASKAVĀ, KRIEVIJĀ 2002. g. 14.- 19. JŪNIJĀ

Dalībnieki:

1. Uldis Grāvītis - LOA prezidents, LSPA rektors, profesors
2. Biruta Luika - LOA dekāne, LSPA docente
3. Tatjana Ņikiforova - LOA izpilddirektore, LSPA maģistrantūras vadītāja

10. PIEDALĪŠANĀS STARPTAUTISKO ZINĀTNIĒKU KONGRESĀ „MŪSDIENU OLIMPISKAIS SPORTS UN SPORTS VISIEM” MASKAVĀ, KRIEVIJĀ 2003.g. 23.- 28. MAIJĀ

Dalībnieki:

1. Uldis Grāvītis - LOA prezidents, LSPA rektors, profesors
2. Tatjana Ņikiforova - LOA izpilddirektore, LSPA maģistrantūras vadītāja
3. Leonīds Čupriks - LOA dalībnieks, LSPA docents
4. Rasma Jansone - LOA dalībniece, LSPA profesore

11. LATVIJAS OLIMPISKĀS AKADĒMIJAS SPONSORI

- Pamata finansējums - Latvijas Olimpiskā komiteja
- Piedalīšanās starptautisko Olimpisko akadēmiju rīkotajās sesijās- Olympic Solidarity
- Latvijas nacionālo kultūras biedrību bērnu un jauniešu Sporta svētki:
  - LR Naturalizācijas pārvalde
  - Rīgas Sporta manēža
  - A/S „Aldaris”
  - LR IZM Sporta pārvalde
  - Rīgas domes izglītības, jaunatnes un sporta departaments
  - Vācijas vēstniecība Latvijā
  - Krievijas vēstniecība Latvijā

- Īpašu uzdevumu ministra sekretariāts Sabiedrības integrācijas lietās
- Azerbaidžāņu kultūras biedrība „Azeri”.

OLIMPISKĀ IZGLĪTĪBA PASAULĒ

Rudīte KĻAVA

Pedagoģijas bakalaurs sportā

Mūsdienās olimpiskā izglītība tiek sekmēta gandrīz katrā pasaules valstī un neapšaubāmi tā ir ļoti aktuāla ne tikai olimpisko spēļu dēļ, bet galvenokārt to vērtību dēļ, kas ir tās pamatā.

Kanāda ir viena no pirmajām valstīm, kas izrādīja iniciatīvu olimpiskās izglītības veicināšanā. Organizējot olimpiskās spēles Monreālā 1976. gadā, Lavalas Universitātes profesors Fernands Landru aicināja Kvebekas provinces skolās sarīkot olimpisko dienu, popularizējot olimpiskās kustības atjaunotāja Pjēra de Kubertēna idejas.

Pirms Kalgari Ziemas olimpiskajām spēlēm to Organizācijas komiteja izveidoja arī vairākas olimpiskās izglītības programmas. Tika izveidoti trīs materiālu sējumi pamatskolām un vidusskolām. Vēl tika organizēta jauniešu kultūras programma, kurā tika ietverti mūzikas festivāli, teātra festivāli, mākslas izstādes un literatūras antoloģijas no skolēnu rakstītā.

Rezultātā, kad lāpa ceļoja no nesēja pie nesēja pāri valstij, pat vistālākajos valsts nostūros skolas bērni bija labi sagatavojušies, lai dalītos olimpiskajā garā.

Ar Kanādas olimpiskās asociācijas atbalstu visām skolām ir pieejams liels materiālu klāsts par olimpiskajām tēmām. Olimpiskajiem notikumiem skolās tiek piegādāti tādi speciāli resursi kā sporta informācijas lapas, lentes, karogi un plakāti. Tāpat arī šī programma, kas Kanādā tiek realizēta jau kopš 1973. gada, regulāri sūta ikgadējo jaunumu vēstules tūkstošiem iesaistīto skolu vēstulju stendiem.

Vēl Kanādā, Albertas provincē ik pēc diviem gadiem tiek rīkots nedēļas nogales Olimpiskās akadēmijas seminārs 11. klašu skolēniem. No visas provinces vidusskolu iesniegtajiem pieteikumiem tiek izvēlēti 110 dalībnieki. Viņi piedalās studiju sesijās, kā arī dažādos pasākumos un spēlēs. Rezultātā daudzas vidusskolas sāk organizēt pašas savas Olimpiskās akadēmijas un klubus.

Arī ASV Olimpiskā komiteja (OK) Izglītības komiteja var rādīt pasaulei daudz noderīgu piemēru. Jau 1984. gadā Losandželosas olimpiādes laikā ASV skolu izglītības programmā tika ieviesta olimpiskā izglītība, aicinot dažādu priekšmetu skolotājus iekļaut savos mācību priekšmetos olimpisko spēļu pieredzi.

Tika izveidota programma *The Olympic Day in the Schools* (latv.val. - Olimpiskā diena skolā), lai palīdzētu skolotājiem, kas vēlas rīkot paši savus olimpiskos pasākumus. Izdevumam bija trīs daļas – vadlīniju daļa skolotājiem, informācijas daļa un papildus daļa, kurā bija informācija par video materiālu pasūtīšanas iespējām un citi palīgmateriāli.

Pēc tam šādas programmas tiek veidotas pirms katrām olimpiskajām spēlēm, sadarbojoties dažādām organizācijām un uzņēmumiem un izstrādātas tā, lai tās varētu izmantot jebkurā klasē, jebkurā priekšmetā, lai mācītu tādas īpašības kā neatlaidību, mērķtiecību un prasmi sacensties godīgi, tai pašā laikā iegūstot arī noderīgas zināšanas.

Sagaidot 1994. gada spēles Lillehammerē tika realizēts projekts *Let the Lights Shine* (latv. val. – Lai spīd gaismas), bet sākot ar 1996. gadu šis projekts jau pārtop par tradīciju zem nosaukuma *Reach for the Rings* (latv. val. – Sasniedzot apļus).

Vēl viens nopietns projekts ASV ir Vasaras olimpiskās nometnes bērniem, kurās ar dažādu aktivitāšu palīdzību bērni tiek iepazīstināti ar Olimpiskās kustības vēsturi, pamatidejām un vērtībām. Līdzīgas nometnes tiek rīkotas arī citās pasaules valstīs.

Iespējams grandiozāko izglītības programmu ir izstrādājuši *Atēnu 2004* organizētāji.

Olimpiskās stundas katrā Grieķijas skolā reizi nedēļā pasniedz tieši šim nolūkam nolīgtie skolotāji. Mācītas tiek tādas tēmas kā Olimpisko spēļu vēsture, olimpiskās kustības principi, kā arī ar Atēnu olimpiādes rīkošanu saistīti temati.

Olimpiskās izglītības projektos ietilpst arī izglītojošas interneta lapas, sporta menedžmenta programma, sporta mārketinga, bezpeļņas organizāciju vadīšana, skolēniem un skolotājiem veltīti žurnāli, izglītojošas TV programmas par olimpisko spēļu vēsturi, publiskas projektu prezentācijas visā Grieķijā, īpašas programmas Paralimpiskajām spēlēm, zīmēšanas, aktiermākslas un mūzikas konkursi ar olimpismu saistītās tēmās un vēl daudz citu projektu.

Tāpat tika izdotas daudzas grāmatas, bukleti un citi informatīvie materiāli dažādām mērķauditorijām, kuru galvenie mērķi bija:

- 1) sniegt zināšanas par olimpisko spēļu vēsturi;
- 2) veidot izpratni par olimpiskās kustības principiem;
- 3) piedāvāt informāciju par gatavošanos olimpiskajām spēlēm un ar to saistītajiem jautājumiem;
- 4) palīdzēt sagatavot skatītāju atbalstu tiem sporta veidiem, kuri Grieķijā nav plaši pazīstami;
- 5) iepazīstināt pasauli ar grieķu kultūru.

Olimpiskās izglītības projekti ir ļoti plaši un daudzpusīgi. Atēnas varētu būt labs piemērs citām valstīm un cerams, ka tās ar pieredzi neskoposies.

Pasaulē realizētās olimpiskās izglītības programmas ir tikpat dažādas kā valstis, kurās tās tiek realizētas, taču visām ir vairākas kopīgas iezīmes:

- lielākā daļa programmu ir veidotas bērniem un jauniešiem;
- gandrīz visās programmās ir iekļauti tādi temati kā antīkās un modernās olimpiskās spēles, mūsdienu olimpiskā kustība un olimpiskā kustība attiecīgajā valstī;
- gandrīz visas programmas paredz attīstīt tādas īpašības kā mērķtiecību, drosmi, izpalīdzīgumu un iejūtīgumu, kā arī tādas būtiskas prasmes kā kritiski domāt, pieņemt lēmumus, uzņemties atbildību;

- gandrīz visas programmas ir veidotas tā, lai tās viegli varētu integrēt dažādos mācību priekšmetos.

Protams, ir vēl daudz citu līdzību. Un, manuprāt, vērā ņemams fakts ir tas, ka neviens no apskatītajām valstīm pat nedomā atteikties no šīm olimpiskās izglītības programmām. Gluži otrādi – tiek meklētas arvien jaunas iespējas tās uzlabot un popularizēt.

Literatūra:

1. Binder D. Implementing Olympic curricula in National school programs//1st Joint International Session for Directors of NOA's, Members and Staff of NOC's and International Sports Federations. IOA. 1992, p. 13 – 24.
2. Olander J.D. The need for disseminating Olympic Education among youth//1st Joint International Session for Directors of NOA's, Members and Staff of NOC's and International Sports Federations. IOA. 1992, p. 21 – 32.
3. The Athens 2004 Olympic Education Program [on line]. Athens 2004: 2001. Pieejas veids: Tīmeklis [WWW.URL: www.olympiceducation.gr](http://www.olympiceducation.gr)

TEMATI PAR OLIMPISKO KUSTĪBU DAŽĀDOS MĀCĪBU PRIEKŠMETOS

Rasma JANSONE
LSPA profesore

Ivars GARANČS
Pedagoģijas bakalaurs sportā

Antīkās olimpiskās spēles nav tikai aizvēsturiskas sacensības Senajā Grieķijā. Tās ir arī mūsdienu sporta un sporta veidu pirmsākumi. Tāpēc šai tēmai būtu jāvelta pietiekami daudz laika skolās gan vēstures, gan sporta stundās. Arī citos mācību priekšmetos ir tēmas, kuras var kaut kādā veidā saistīt ar antīkajām spēlēm un mūsdienu olimpisko kustību.

Priekšmets „Vēsture”

Mācību priekšmeta mērķi

- Veidot priekšstatus, iegūt zināšanas un radīt interesi par cilvēces attīstības pamattendencēm laikā un telpā.
- Izzinot pagātņi, sekmēt nacionālās un eiropeiskās identitātes veidošanos nodrošinot atbildīgu, tolerantu un demokrātisku savas valsts un Eiropas pilsoņa izaugsmi.

Mācību uzdevumi

Radīt iespēju skolēnam:

- Apgūt pamatzināšanas par Latviju, Eiropas un pasaules vēsturi no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām;
- Veidot prasmes un iemaņas darbā ar dažādiem informācijas avotiem: vēstures avotiem, literatūru, kartogrāfisko un statistisko materiālu, internetu, diarammām u.c.;
- Veidot izpratni par to, ka vēsturē par vienu un to pašu notikumu var būt dažādi skaidrojumi;
- Veidot izpratni par cēloņsakarībām vēstures procesā;
- Sekmēt patstāvīgu un radošu pagātnes notikumu izpratni. Attīstīt spēju patstāvīgi, argumentēti un radoši interpretēt pagātnes notikumus.
- Izzinot pagātņi, veidot izpratni par mūsdienu pasauli un savu darbību pastāvošajā sabiedrībā.

Mācību saturs

Pamatizglītības posmā skolēni apgūst:

- Sava dzimtā novada, pilsētas un visas Latvijas vēsturi,
- Eiropas vēstures svarīgākās tēmas,
- Pašas svarīgākās pasaules vēstures norises.

Mācot vēstures notikumus un procesus, skolotājam jāveido izpratne par novada (pilsētas) – Latvijas – Eiropas - pasaules vēsturisko procesu saistību un mijiedarbību, kopsakarībām, kā arī par īpatnībām un specifiku. Novada vēsturi nav iespējams izprast bez Latvijas vēstures izpratnes, savukārt Latvijas vēstures pilnvērtīga izpratne nav iespējama bez Eiropas un pasaules vēstures konteksta. Vēsturiskie procesi Latvijā vienmēr bijuši saistīti gan ar procesiem Rietumeiropā, gan Austrumeiropā.

Tematu saraksts veidots apskatot izglītības standartu, skolotāju programmas, mācību programmu paraugus un skolotāju aptaujas rezultātus.

Tā kā vēstures mācīšana paredz, ka tā tiek mācīta no aizvēstures līdz jaunākajiem laikiem, tad par antīko pasauli un līdz ar to par Seno Grieķiju un antīkajām olimpiskajām spēlēm zināšanās tiek sniegtas pamatskolas sākumā- 6. klasē.

Priekšmets „Literatūra”

Mācību priekšmeta mērķis

Veidot personību, kas spētu izprast un izjust daiļliteratūru kā mākslas veidu un spriest par vispārcilvēciskajām, ētiskajām, estētiskajām vērtībām gan literāros darbos, gan dzīvē.

Mācību priekšmeta uzdevumi

Nodrošināt katram cilvēkam iespēju:

- Attīstīt izpratni par daiļliteratūru kā cilvēku uzskatu un vērtību pasauli;
- Veidot prasmes un iemaņas uztvert un izprast literārus darbus to mākslinieciskajā veselumā;
- Apgūt zināšanās par literatūras teorijas pamatjautājumiem priekšstatu un jēdzienu izpratnes līmenī;
- Izzināt rakstnieka personību, atklājot individualitātes iezīmes kultūras un sabiedriskajā kontekstā un saistībā ar aplūkojamiem darbiem;
- Attīstīt skolēnu tēlaino domāšanu, radošo darbību, pašizpaušmi;
- Sekmēt nacionālās kultūrapziņas un identitātes veidošanos.

Obligātais mācību saturs

Literatūra skolā ir mācību priekšmets, kura saturs saskaņots ar citu mācību priekšmetu saturu un saistīts ar kultūras apriti un topošai personībai nozīmīgu vērtības izpratnes veidošanos.

Literatūras mācību saturā apvienota izpratne par literatūru kā vārda mākslu un literatūras teorijas un literatūras vēstures pamatzināšanas, tādējādi norādot uz literatūras mācību kursa sistemātisku apguvi.

Mācību procesā veidojams skolēnam personības un literārā darba savstarpējs dialogs, ietverot literārā darba uztveres posmus, kas veido lasītāja pieredzi.

Literatūras mācību saturs ietver līdzvērtīgus satura komponentus, kuru secību nosaka mācību stundas mērķis un uzdevumi.

Tematu saraksts veidots apskatot izglītības standartu, skolotāju programmas, mācību programmu paraugus un skolotāju aptaujas rezultātus.

Pamatskolā literatūrā zināšanas par antīkajām olimpiskajām spēlēm varētu saistīt ar mītu apskati. Literatūrā tiek apskatīti dažādi mīti un leģendas, to skaitā - Grieķijas.

Vidusskolas programmā tiek apskatīta ārzemju literatūra, tai skaitā arī antīkā literatūra. Lasot „Odiseju” un „Iliadu” varam iepazīties ar tā laika dzīvi, cilvēkiem, nodarbošanās veidiem un dieviem, kuri nesaraujami saistīti arī ar antīkajām olimpiskajām spēlēm.

Priekšmets „Ģeogrāfija”

Mācību priekšmeta mērķis

Pilnveidot skolēna zināšanas un prasmes par dabas, sociālo, ekonomisko procesu attīstības ģeogrāfiskajām likumsakarībām un videi draudzīgas saimnieciskās darbības nepieciešamību ilggājīgai sabiedrībai.

Mācību priekšmeta uzdevumi

Nodrošināt katram skolēnam iespēju:

- Apgūt zināšanas un mācīties izprast daudzveidīgos dabas un sociālos procesus Latvijā, Eiropā un pasaulē;
- Veidot humānu attieksmi pret dabu, cilvēku, sabiedrību;
- Izprast cilvēku saimnieciskās darbības rezultātā radītās problēmas reģionālā un globālā mērogā;
- Apgūt un lietot ģeogrāfijas valodu terminu un jēdzienu izpratnei un izskaidrošanai;
- Zināšanas un prasmes ģeogrāfijā lietot praktiskajā un pētnieciskajā darbībā;
- Apgūt kartogrāfijas un grafiskās informācijas tehnoloģijas izziņas un praktiskai darbībai.

Tematu saraksts veidots apskatot izglītības standartu, skolotāju programmas, mācību programmu paraugus un skolotāju aptaujas rezultātus.

Ģeogrāfijā, saistībā ar antīkajām olimpiskajām spēlēm, varētu runāt 8. klasē, kad tiek mācītas Eiropas valstis un, tāpat, arī Grieķija.

Ģeogrāfijas stundās par vēsturi netiek daudz runāts, bet tikai pieminēts kā fakts, tāpēc ģeogrāfijā ļoti daudz par antīkajām olimpiskajām spēlēm uzzināt

nevar. Taču runājot par Grieķijas ģeogrāfiskajām vietām (Olimps, Olimpija, Sparta, Atēnas, Alfejas upe u.c.) skolotājs var izdarīt vēsturisku atkāpi, izstāstot šīs vietas izcelšanos, saistību ar vēsturiskiem procesiem un tās nozīmi agrāk un tagad.

Priekšmets „Sports”

Mācību priekšmeta mērķis

Sekmēt skolēnu veselības saglabāšanu un nostiprināšanu, attīstot fiziskās īpašības, lietojot apgūtās zināšanas un prasmes, veidojot godīgu attieksmi citam pret citu.

Mācību priekšmeta uzdevumi

Nodrošināt katram skolēnam iespēju:

- Nodarboties ar regulārām fiziskām aktivitātēm kā nepieciešamu labas veselības nodrošināšanas līdzekli;
- Pilnveidot savu fizisko attīstību;
- Apgūt atsevišķa sporta veida tehnikas pamatus, izprotot konkrētas kustības un uzdevumu jēgu, tā iespējamo pielietojumu dzīvē;
- Pilnveidot sava patstāvīgā darba prasmes un prasmi sadarboties ar citiem mācību uzdevuma veikšanā;
- Apgūt radošās darba prasmes;
- Pilnveidot izpratni par personīgās higiēnas nozīmi arī saskarsmē ar citiem cilvēkiem, uzvedības un drošības noteikumu ievērošanas nepieciešamību mājās, uz ielas, skolā sporta nodarbībās un dažādos pasākumos;
- Apgūt dažādu rotaļu, sporta veidu sacensību noteikumus un pielietot tos praksē;
- Būt zinošam un kulturālam sacensību skatītājam un vērtētājam.

Mācību priekšmeta saturs

Mācību saturs ir ietverts šādos sporta veidos:

- Vingrošana;
- Vieglatlētika;
- Slēpošana (ja ir atbilstoši klimatiskie apstākļi);
- Sporta spēles (basketbols, futbols, handbols, volejbols);
- Dejas un ritmika.

Visos sporta veidos ir attīstāmas šādas skolēnu vispārīgās prasmes un personības spējas:

- Pašizpaušmes un radošākas darbības prasmes;
- Analītiski kritiskās prasmes;
- Vērtējošās prasmes;
- Sadarbības prasmes;
- Saziņas prasmes;
- Matemātiskās prasmes;

- Mācīšanās un praktiskās darbības prasmes.

Tādēļ mācību procesu sportā vajadzētu organizēt tā, lai skolēni ne tikai pilnveidotu savu fizisko sagatavotību, apgūtu sporta veidu tehnikas pamatus, lietotu sporta priekšmetu valodu, bet arī gūtu pārdzīvojumu, meklējumu un atklājumu prieku radošajā mācību darbībā. Atkarībā no stundas mērķa un uzdevumiem, ko skolotājs izvirzījis kopā ar skolēniem, viņiem vajadzētu mācīties meklēt un iegūt informāciju, dalīties ar to, novērot un novērtēt savu un citu darbību, risināt problēmas, argumentēt savas domas un pieņemt arī atšķirīgus viedokļus. Sporta stundās skolēns atslēdzas no sarežģītā mācību procesa citos mācību priekšmetos, viņš emocionāli pārdzīvo spēļu un sacensību momentus. Savukārt rotaļas un spēles māca sevi disciplinēt, ievērot noteikumus, būt godīgam un savaldīgam.

Tematu saraksts veidots apskatot izglītības standartu, skolotāju programmas, mācību programmu paraugus un skolotāju aptaujas rezultātus.

Skolēniem beidzot 9. klasi ir jākārto valsts ieskaite sportā, kurā ir arī teorētiskā daļa. Teorētiskajā daļā jāzina arī sporta vēsture un, tāpat, jāzina arī par antīkajām olimpiskajām spēlēm.

Tā kā pamatzināšanas par Seno Grieķiju un, tāpat, arī par antīkajām olimpiskajām spēlēm tiek sniegtas jau vēstures stundās 6. klasē, tad tās atkārtot un papildināt vajadzētu pirms valsts ieskaites sportā- 9. klasē.

TEMATI PAR OLIMPISKO KUSTĪBU DAŽĀDU PRIEKŠMETU APGUVEI SKOLĀ

6. klase.

1. Senās Grieķijas tautas varoņi, to varoņdarbi salīdzinājumā ar latviešu tautas varoņiem mitoloģiskajā skatījumā.

2. Olimpa kalnā mītošo dievu dinastijas raksturojums, to saistība ar Olimpiskajām spēlēm.

3. Olimpa kalns - kulta vieta sengrieķiem. Grieķijas iedzīvotāji tagad un senatnē, to nodarbošanās saistībā ar olimpiskajām spēlēm.

7. klase.

1. Olimpija kā kultūrvēsturiska vieta, tās ģeogrāfiskais raksturojums saistībā ar antīkajām olimpiskajām spēlēm.

8. klase.

1. Fiziskās aktivitātes latviešu tautas dziesmās.

10. klase.

1. Grieķijas pazīstamākie literārie darbi, kuros atspoguļotas antīkās olimpiskās spēles.

2. Homēra saistība ar olimpiskajām spēlēm.

3. Eposa „Iliāda” saistība ar antīkajām olimpiskajām spēlēm.

4. Eposa „Odiseja” saistība ar antīkajām olimpiskajām spēlēm.

Vidusskola

1. Sporta pirmsākumi Senajā Grieķijā. Sengrieķu ģimnastikas izveidošanās, galvenie virzieni, saturs, ietekme jauniešu dzīvē.

2. Sporta sistēma Spartā. Kopīgais un atšķirīgais salīdzinājumā ar sporta sistēmu Atēnās, tās ietekme uz personības attīstību.

3. Senās Grieķijas dievi saistībā ar olimpiskajām spēlēm.

4. Visgrieķijas svētku raksturojums saistībā ar olimpiskajām spēlēm.

5. Sporta sistēma Atēnās. Kopīgais un atšķirīgais salīdzinājumā ar sporta sistēmu Spartā, tās ietekme uz personības attīstību.

6. Antīko olimpisko spēļu rašanās iemesli.

7. Antīko olimpisko spēļu attīstība, norise, galvenie veidi.

8. Antīko olimpisko spēļu pārtraukšanas iemesli un to izraisītās sekas.

9. Antīko olimpisko spēļu apbalvojumi un uzvarētāju godināšana saistībā ar mūsdienu apbalvošanas sistēmu olimpiādēs vai olimpiskajās spēlēs.

10. Agonistika - sacelšanās princips sportā un citās dzīves jomās, agonistikas rašanās attīstība, radītās izmaiņas grieķu dzīvē.

11. Antīko olimpisko spēļu noteikumi.

12. Mūsdienu un antīko olimpisko spēļu atklāšanas un noslēguma ceremonijas salīdzinošā aspektā.

13. Olimpisko spēļu programmas un disciplīnu pirmsākumi un attīstība - pirmās olimpiskās spēles, sporta disciplīnu rašanās un attīstība, sporta inventārs un tā attīstība, atklāšanas un noslēguma ceremonijas.

14. Populārākās antīkās olimpiādes disciplīnas - skatītāju iecienītākās un visvairāk apmeklētās sacensības, sporta disciplīnu raksturojums.

15. Sporta celtnes un sacensību norišu vietas Senajā Olimpijā - dažādu disciplīnu norises vietas, to izmēri un raksturojums, ēku un stadionu izvietojums Antīkajā Olimpijā.

16. Antīko olimpisko spēļu uzvarētāji un to godināšana - pirmais olimpiskais čempions, populārākie olimpisko spēļu čempioni, visbiežāk uzvarējušie atlēti, uzvarētāju godināšanas ceremonijas, balvas pirmo spēļu uzvarētājiem un vēlāko spēļu uzvarētājiem.

17. Sporta veidu attīstība kopš antīko olimpisko spēļu laikiem - sporta veidu salīdzinājums Antīkajā Grieķijā un mūsdienās, norišu vietu, inventāra un izpildes tehnikas izmaiņas kopš Senās Grieķijas olimpiskajām spēlēm.

18. Latvijas panākumi mūsdienu olimpiskajās spēlēs pirmās Brīvvalsts laikā, Padomju Savienības laikā un pēc Neatkarības atjaunošanas.

19. Mūsdienu olimpisko spēļu simboli un atribūti, apraksts, izveidotāji, pielietošana.

20. Mūsdienu olimpisko spēļu prezidenti, to ieguldījums olimpiskajā kustībā.

21. LOK un LOA raksturojums, būtiskākie uzdevumi.

22. J. Dikmaņa ieguldījums Latvijas olimpiskajā kustībā.

23. Pjēra de Kubertēna ieguldījums Latvijas olimpiskajā kustībā.

24. Olimpiskais zvērests tiesnešiem un dalībniekiem, autori, iekļaušana mūsdienu Olimpiskajās spēlēs.
25. SOK un SOA raksturojums, būtiskākie uzdevumi.
26. Olimpiskās lāpas iedegšana ceremonija mūsdienu olimpiskajās spēlēs.
27. Latvijas olimpieši - olimpiskās vienības dalībnieki.
28. Godīga spēle, olimpiskās kustības pamatprincipi.
29. Sporta veidi, kuros visbūtiskāk mainījies inventārs mūsdienu olimpisko spēļu laikā.

Literatūra:

1. Božovica L. Personība un tās veidošanās skolas gados. Rīga. Zvaigzne, 1975.
2. Bried M., Briedis L. Olimpiskais kentauris XXI. Talsu tipogrāfija, 1996.
3. Erta A., Vaiders A. Olimpiskā diena. Jumava.
4. Erta A., Keisels G., Kresa I. Olimpiskā ABC. A/S „Preses nams”, 1999.
5. Kolobova K., Ozerskis H. Olimpiskās spēles. Rīga, LVI, 1960.
6. Lorbērs A. Olimpiskās sacīkstes. Rīga, Valters un Rapa, 1997.
7. Luika B. Latvijas Olimpiskā akadēmija. Rīga. SIA „Nacionālais apgāds”, 2001.
8. Parandovskis J. Olimpiskais disks// Olimpiskais kentauris. 1996. Nr. 11.
9. Paegle L. Ievads vēsturē. Rīga. Zvaigzne, 1991.
10. Pasaules vēsture 1. daļa. Senie laiki. RAKA, 1997.
11. Plotnieks I. Personība un pedagoģiskā saskarsme. Rīga. LZB, 1990.
12. Oksleids K., Balheimers D. Olimpiskās spēles. Zvaigzne ABC, 2000.
13. Rijnieks K. Sengrieķu dzīves gudrība. Rīga. Zvaigzne, 1992.
14. Staģis A. Latvijas vieglatlēti Olimpiskajos 100 gados. RAKA.
15. Колобовская К. М. Озерецкая Е.Л. Олимпийские игры. РСФСР, Москва, 1958.
16. Родиченко В.С. Твои Олимпийские учебник. Советский спорт. 2001.
17. Рибкин Б. И. Олимпийские игры в древности. Москва, ГЦОЛИФКа. 1967.
18. Щтенбах В.Л. От Афин до Москвы. Физкультура и спорт. 1979ю
19. Платонов В.Н., Гусяков С. И. Олимпийские игры. Киев „Олимпийская литература”, 1994.

ATĒNAS- OLIMPISKO SPĒĻU SAIMNIECE

Aija ERTA
LOK Olimpiskā arhīva vadītāja
LOA senatore

Ar katru aizvadīto dienu mēs tuvojamies XXVIII olimpiādes spēlēm, kas risināsies 2004. gada 13. – 29. augustā Grieķijas pilsētā Atēnās.

Olimpisko spēļu pieredze Grieķijai ir vairāk kā 2700 gadu garumā:

- Pirms trim tūkstošiem gadu – 776. gadā pirms mūsu ēras notika senākās mums zināmās **antīkās olimpiskās spēles Olimpijā**, pārdzīvojot pēc tam gandrīz 300 olimpiskās spēles;

- 1896. gada aprīlī Atēnās norisinājās **I mūsdienu olimpiskās spēles (OS)**.

Grieķijas karalis Georgs I atklāja Atēnās I mūsdienu olimpiskās spēles. Vairāk kā 60 000 skatītāju pulcējās baltajā marmora Panafeneikos stadionā pilsētas centrā un aiz tā vārtiem.

I mūsdienu OS piedalījās 13 valstu (Grieķija, Vācija, Francija, ASV, Ungārija, Lielbritānija, Dānija, Austrija, Austrālija, Bulgārija, Zviedrija, Šveice, Čīle) 311 sportisti, startējot 9 sporta veidos, tai skaitā 230 sportisti bija grieķi;

- 3. gadu tūkstoši olimpiskās spēles atgriežas savā Dzimtenē Grieķijā, kur no 2004. gada 13. – 29. augustam notiks **XXVIII olimpiādes spēles**.

Sīvā konkurencē Atēnas izcīnīja XXVIII olimpiādes spēļu organizatora tiesības 106. Starptautiskā Olimpiskā komiteja (SOK) sesijā Lozannā (Šveice) 1997. gada 5. septembrī.

Olimpisko spēļu saimnieki nopietni gatavojas uzņemt viesus, kas noteikti pārsniegs visu iepriekšējo gadu pieredzi. Spēlēs paredzēts vislielākais dalībvalstu un olimpisko spēļu dalībnieku skaits. SOK prezidents Žaks Roge oficiālo ielūgumu dalībai olimpiskajās spēlēs parakstīja un izsūtīja uz 201 pasaules valstu nacionālajām olimpiskajām komitejām, kas ir skaitliski vislielākais olimpisko spēļu vēsturē (Sidnejā 2000. gadā piedalījās 199 valstu sportistiS). Arī Latvijas Olimpiskā komiteja 17. augustā saņēma SOK ielūgumu

un deva apstipriņošu atbildi dalībībai „jā”. Tagad galvenās rūpes gulst uz Latvijas sportistu, treneru un sporta sabiedrības pleciem, lai izpildītu kvalifikācijas normatīvus – ceļazīmi uz OS pienācīgi sagatavotos startam Atēnās.

Latvijas Olimpiskajai komitejai adresēts SOK ielūgums piedalīties XXVIII Olimpiādes spēlēs Atēnās 2004.gadā.

Olimpiskie sporta veidi

Olimpisko spēļu programmā Atēnās iekļauti 28 sporta veidi 37 disciplīnās: līdz 2003. gada 23.oktobrim 16 Latvijas sportisti 5 sporta veidos izpildījuši kvalifikācijas normatīvus startam Atēnās 2004.

Olimpiskie sporta veidi Atēnās 2004

Olimpiskos sporta veidus attēlo **olimpiskās piktogrammas**, kuru veidojumā autori ideju smēlušies antīko olimpisko spēļu zīmējumos un atraktīvie, jautrie **olimpiskie talismani**.

Atēnas 2004 emblēma

Antīko olimpisko spēļu tradīcijas un gars iezīmējas Atēnu 2004 oficiālajā emblēmā: uz tumši un gaiši zila fona balts olīva zaru vainags (ar kādiem tika kronēti antīko olimpisko spēļu uzvarētāji).

Gaiši un tumši zilie toņi simbolizē jūru un debesis, bet baltais olīva zaru vainags – mieru uz pasaules.

Konkursā par Atēnas 2004 olimpiādes spēļu emblēmu piedalījās 14 pasaules valstu 242 dalībnieki.

Atēnas 2004 talismani

Atēna un Fenos – olimpiskie talismani, simbolizē 2 grieķu dievus, kas divu ne pārāk pievilcīgu mazuļu izskatā ar pārdabiski lielām plakanām pēdām, pārceļojuši no Antīkajiem laikiem mūsdienās. Abi „mazuļi“ - brālītis un māsiņa, simboliski veido sasaiti ar Antīko Grieķiju un sūta brālīgus un draudzīgus sveicienus, sludinot olimpisko pamieru vienlīdzību un savstarpējo sapratni starp tautām.

